

Perusopetuksen muutosmääräykset

Muutokset koskevat lukuja:

- [3 Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet](#)
- [4 Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri](#)
- [5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen](#)
- [5.4 Opetuksen järjestämistapoja](#)
- [5.6 Paikallisesti päätettävät asiat](#)
- [7.4.1 Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi](#)
- [7.4.2 Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma](#)
- [7.5.2 Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä](#)
- [7.6.1 Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite](#)
- [8 Opiskeluhoolto](#)
- [10 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä](#)
- [11.1 Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia](#)

Paikalliset tarkennukset

4 Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

4.5 Paikallisesti päätettävät asiat – Alavieskan tarkennukset

Toiminnan tavoite

Alavieskan kunnan esi- ja perusopetuksessa edistetään toiminnallista elämäntapaa sekä liikunnallista koulupäivää osana opetusta ja muuta koulun toimintaa. Koulun toiminnallisen toimintakulttuurin tavoitteena on tukea oppilaiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä vahvistaa oppimisen edellytyksiä.

Liikkuminen vahvistaa vireyttä, keskittymistä, oppimista sekä mielen hyvinvointia. Kun liike ja toiminnallisuus tuodaan osaksi koulun toimintakulttuuria, edistetään oppilaiden yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia sekä tarjotaan jokaiselle oppilaalle päivittäin mahdollisuus liikkumiseen, aktiivisuuteen sekä toiminnallisiin oppimismenetelmiin.

Liikunnallisen elämäntavan periaatteet

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen on koko koulu yhteisön asia. Koulussamme järjestettävässä opetuksessa hyödynnetään toiminnallisia opetusmenetelmiä sekä liikunnallisia taukoja monipuolisesti kaikissa oppiaineissa. Toiminnallisuudella pyritään vähentämään pitkäkestoista paikallaanoloa sekä kannustamaan oppilaita aktiiviseen osallistumiseen.

Toiminnallisessa opetuksessa lisätään liikkumista jokaiseen koulupäivään, jotta oppilailla olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua liikunnalliseen toimintaan. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset tarpeet ja toimintakyky, ja opetus järjestetään siten, että jokaisella oppilaalla on mahdollisuus omaksua liikunnallinen toimintatapa osaksi kouluarkeaan.

Liikunnallista toimintakulttuuria tukevat toimintatavat

Toiminnallisuus koulupäivän aikana

Toiminnallisuutta ja liikettä hyödynnetään kaikissa oppiaineissa ikä- ja kehitystason mukaisesti. Opetuksessa hyödynnetään muun muassa liikkumista vaativia oppimistehtäviä, toiminnallisia oppimispisteitä, erilaisia työskentelyasentoja, tutkivaa ja kokeilevaa oppimista sekä aktiivisia taukoja oppituntien aikana.

Lisäksi oppimistilanteissa hyödynnetään koulun tiloja monipuolisesti aktiivisten oppituntien mahdollistamiseksi. Aulatiloihin on turvallisuuden ja työrauhan puitteissa mahdollisuus järjestää väliaikaista työskentelyä. Opetuksessa hyödynnetään myös koulun pihaa sekä muita lähialueita. Lisäksi Virin urheilukenttää sekä urheilutaltoa kuntosaleineen hyödynnetään yhtenäiskoulun opetuksessa ja toiminnassa.

Koulupäivään liittyvissä siirtymissä suositetaan liikunnallisuutta; pyöräilyä ja jalankulkua hyödynnetään niissä siirtymätilanteissa, joissa se on mahdollista. Välitunnit vietetään

pääsääntöisesti ulkona ja oppilaille tarjotaan liikuntavälineitä välituntiliikuntaa varten. Lisäksi yhtenäiskouluun koulutetaan vertaisohjaajia aktivoimaan oppilaiden liikkumista välituntien aikana. Aktiivista välituntitoimintaa voidaan lisätä myös muun muassa pitkillä välitunneilla sekä hyödyntämällä joustavaa oppituntien rytmitystä. Myös liikuntasalia hyödynnetään välituntiliikuntaan. Välitunneille ja koulumatkalle suunnitellaan mahdollisuuksien mukaan aktivoivia kampanjoita.

Aktiivisuutta pyritään edistämään päivittäisten liikuntatuokioiden lisäksi teemaviikoilla, tapahtumilla sekä liikenne- ja pyöräilykasvatuksella.

Koulumatkat

Koulumatkat ovat monelle oppilaalle merkittävä päivittäinen liikuntatuokio. Koululla on tärkeä rooli koulumatkaliikkumisen tukemisessa yhdessä huoltajien kanssa. Alavieskan yhtenäiskoulussa kannustetaan liikkumaan koulumatkat pyörällä tai kävellen. Koteja tiedotetaan ja kannustetaan noudattamaan ohjeita liikunnallisuuden näkökulmasta. Koulukyydissä olevat oppilaat kulkevat koulumatkansa linja-autoilla tai takseilla. Saattoliikenteen turvallisuutta pyritään lisäämään vähentämällä omalla autolla kyyditsemistä.

Kerhotoiminta

Kerhotoiminnalla lisätään liikkumista oppilaiden päivään. Kerhotoiminnan suunnittelussa kuullaan oppilaita ja huomioidaan heidän kerhotoiveensa. , –9.-luokkalaisille järjestetään matalan kynnyksen toimintaa, joka tukee harrastamista ja sosiaalisia suhteita. Kerhotoiminnalla tuetaan liikunnallisen elämäntavan juurtumista ja toimintaa kohdistetaan myös vähän liikkuviin oppilaisiin. Eri-ikäisille ja eri tavoin liikkuville oppilaille järjestetään monipuolista kerhotoimintaa. Urheiluseuran kanssa toteutetaan ja kehitetään yhteistyötä kerhotoiminnan monipuolistamiseksi. Kerhotoiminta on monipuolista ja saavutettavaa mahdollisimman monelle lapselle ja nuorelle.

Toiminnan suunnittelu ja arviointi

Koulun toimintakulttuurin suunnitteluun osallistuu koko koulun opetushenkilöstö. Kunta tukee henkilöstön osaamisen kehittämistä toiminnallisten opetusmenetelmien ja liikunnallisen toimintakulttuurin vahvistamiseksi. Henkilöstölle voidaan tarpeen mukaan tarjota koulutuksia, yhteistä pedagogista suunnittelu-aikaa, vertaisoppimista sekä toiminnallisten menetelmien jakamista.

Koulussamme toimii liikuntatiimi, joka omalta osaltaan vastaa liikunnallisen toimintakulttuurin kehittämisestä ja käytäntöön viemisestä. Säännöllisesti kokoontuva tiimi koordinoi liikunnallista elämäntapaa tukevaa toimintaa. Tiimin tavoitteena on lisätä liikuntaa oppilaiden koulupäiviin sekä tukea henkilöstön osaamista esimerkiksi koulutusten ja yhteisen kehittämistyön avulla.

Liikunnallista elämäntapaa tukevan toiminnan suunnitteluun, arviointiin ja toteuttamiseen otetaan mukaan myös oppilaat, huoltajat sekä muut mahdolliset yhteistyökumppanitahot, kuten esimerkiksi koulunuorisotyö, seurakunta, vanhempaintoimikunta sekä vapaa-aikatoimi, joiden kanssa yhteistyössä järjestetään oppilaille erilaisia tietoiskuja, tuokioita ja teematunteja sekä -päiviä, joissa liikunnallisuutta ja toiminnallisuutta tuodaan osaksi kouluarkea.

Oppilaille tarjotaan mahdollisuus osallistua koulun liikunnallisen toimintakulttuurin kehittämiseen esimerkiksi välituntitoiminnan ja liikunnallisten tapahtumien suunnittelun ja järjestämisen kautta. Lisäksi oppilaita osallistetaan tukioppilastoiminnan sekä oppilaskunnan avulla. Niin oppilaille kuin huoltajillekin voidaan järjestää kyselyjä, joiden avulla koulun

toimintakulttuuria voidaan kehittää ja arvioida. Lisäksi huoltajille viestitään koulun liikunnallisen toimintakulttuurin tavoitteista ja käytännöistä.

Koulun henkilöstö luo mahdollisuudet tasa-arvoiselle ja yhdenvertaiselle osallistumiselle. Kun oppilaat ja henkilökunta pääsevät vaikuttamaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen, he myös sitoutuvat siihen vahvemmin. Tämä lisää kaikkien hyvinvointia ja vahvistaa koulun yhteishenkeä.

Yhtenäiskoulu arvioi omaa toimintaa omien toimintatapojen mukaisesti. Arvioinnissa voidaan hyödyntää esimerkiksi oppilas- ja hyvinvointikyselyitä, huoltajien palautetta, henkilöstön itsearviointia sekä välituntitoiminnan ja aktiivisuuden seuranta. Toiminnan toteutumista seurataan, arvioidaan ja kehitetään systemaattisesti.

Koulussa tehdään vuosittain nykytilan arviointi, jolla seurataan miten liikunnallisen elämäntavan edistäminen, toteutuu käytännössä. Nykytilan arvioinnilla selvitetään toiminnan organisointi, opetus, osallisuus ja osallistaminen, välitunnit, koulumatkat ja kerhotoiminta sekä yhteistyö.

Luku 5.6: Paikallisesti päätettävät asiat (Tarkennukset paikalliseen opetussuunnitelmaan poissaolojen osalta)

Alavieskan tarkennukset

1. Yleistä

Huoltajan velvollisuus on valvoa oppilaan koulunkäyntiä ja poissaoloja sekä ottaa tarvittaessa yhteys luokanvalvojaan. Koulusta ei saa olla poissa ilman pätevää syytä. Poissaolot kirjataan Wilmaan.

2. Poissaololupamenettely

Poissaolon kesto	Luvan myöntäjä	Hakutapa
1–5 päivää	Luokanvalvoja	Wilma-viesti
Yli 5 päivää	Rehtori	Wilma-viesti

Etukäteen tiedossa olevaan poissaoloon anotaan lupa koululta ennen poissaoloa.

3. Poissaolojen ilmoittaminen ja kirjaaminen

- Opettajat merkitsevät poissaolot Wilmaan.
- Huoltajat ilmoittavat poissaolon syyn mahdollisimman pian Wilma-viestillä luokanvalvojalle.
- Luokanvalvoja kuittaa poissaolon syyn viestin jälkeen mahdollisimman pian, viimeistään muutaman päivän sisällä.
- Jos poissaoloa ei selvitetä saman viikon aikana, luokasta vastaava opettaja ottaa yhteyttä kotiin.

4. Toimintamalli poissaolokertymän mukaan

Poissaolotunteja	Toimenpide	Vastuuhenkilö
50 h	Opettaja keskustelelee oppilaan kanssa ja ottaa yhteyttä huoltajaan.	Luokanvalvoja / luokanopettaja
75 h	Palaveri huoltajan ja oppilaan kanssa. Luokilla 7–9 tarvittaessa opinto-ohjaaja tai erityisopettaja mukaan. Yhteistyö opiskeluhuollon kanssa tarvittaessa.	Luokanvalvoja / luokanopettaja
125 h	Moniammatillinen palaveri ja lastensuojeluilmoitus.	Luokanvalvoja / luokanopettaja

5. Rästiin jääneet kokeet ja tehtävät

Oppilaan tulee suorittaa poissaolon vuoksi rästiin jääneet kokeet ja muut työt mahdollisimman pian kouluun paluun jälkeen.

Mikäli sairaus tai muu vastaava syy estää suorittamisen heti, oppilaan tai huoltajan on ilmoitettava asiasta hyvissä ajoin koetta järjestävälle opettajalle tai luokanvalvojalle.

6. Seuraamukset luvattomasta poissaolosta

Rike	Seuraamus
Luvaton poissaolo	60 min kasvatuskeskustelu / jälki-istunto
Luvaton poistuminen koulualueelta	60 min kasvatuskeskustelu / jälki-istunto
Myöhästymiset (5 kertaa, luokat 3–9)	45 min kasvatuskeskustelu / jälki-istunto
Myöhästyminen yli 25 min ilman syytä	Katsotaan luvattomaksi poissaoloksi

Myöhästymiset nollautuvat vuodenvaihteessa.

Kasvatuskeskustelu / jälki-istunto hoidetaan mahdollisimman pian antamisen jälkeen. Mikäli oppilas ei saavu, istunto tuplaantuu. Molemmista ilmoitetaan huoltajille ja ne kirjataan Wilmaan.

10.5 Paikallisesti päätettävät asiat – Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Oppilaiden kielet, kielelliset valmiudet ja kulttuurinen tausta voidaan ottaa huomioon koulutyössä monin eri tavoin. Tavoitteena on tukea oppimista, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta.

Oppilaat tarvitsevat kielellistä tukea opetuksessa. Siksi on tärkeää käyttää selkeää ja ymmärrettävää kieltä (selkokieltä tarvittaessa). Opetusta kannattaa havainnollistaa kuvilla, kaavioilla ja esimerkeillä. Käsitteiden oppimista tuetaan sanastotyöllä (esim. sanalistat, käsittekartat). Oppilaiden sallitaan käyttää omaa äidinkieltään oppimisen tukena (esim. muistiinpanot, keskustelu).

Oppilaat tarvitsevat eriyttämistä ja yksilöllistä tukea. Tehtävät mukautetaan oppilaan kielitaidon mukaan. Osaamista voidaan osoittaa vaihtoehtoisilla tavoilla (suullinen, visuaalinen, toiminnallinen). Erytisopettajien ja S2-opettajien kanssa tehdään yhteistyötä.

On tärkeää näyttää, että monikielisyyttä arvostetaan ja että eri kielet ovat arvokkaita (esimerkiksi tervehdykset eri kielillä). Oppilaiden kielitaitoa voidaan hyödyntää opetuksessa esimerkiksi käännöstehtävien ja vertailujen avulla. Luokan kielivaranto voidaan tehdä näkyväksi (esimerkiksi kielikartta seinälle).

Kulttuurinen sensitiivisyys on tärkeää. Siksi oppilaiden taustoihin tulee tutustua ja stereotyyppioita tulee välttää. Opetukseen sisällytetään erilaisia kulttuurisia näkökulmia ja esimerkkejä. Lisäksi juhlat, tavat ja arvot (esim. ruokailu, pukeutuminen, uskonto) huomioidaan.

Oppilaita kannustetaan kertomaan omasta taustastaan turvallisessa ilmapiirissä. Tässä kannattaa hyödyntää pari- ja ryhmätyöskentelyä ja huomioida, että kaikki pääsevät mukaan keskusteluun.

Kodin ja koulun välistä yhteistyötä tehdään eri kielillä tai tulkin avulla. Huoltajia osallistetaan mahdollisuuksien mukaan koulun toimintaan.

Kieli- ja kulttuuri-identiteetin kehityksen tukeminen

Oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä voidaan peruskoulussa tukea monipuolisesti arjen opetuksessa, koulun toimintakulttuurissa ja yhteistyössä kodin kanssa. Keskeistä on, että oppilaan oma tausta nähdään voimavarana, ei esteenä.

Oman kielen arvostaminen ja käyttö on tärkeää. Siksi kannustamme oppilaita käyttämään omaa äidinkieltään eri tilanteissa (esim. tehtävien ideointi, keskustelu) ja näytämme, että monikielisuus on rikkaus, ei ongelma.

Lisäämme kulttuurista näkyvyyttä esimerkiksi tuomalle esiin eri kulttuureja esiin opetuksessa (juhlat, tavat, historia, kirjallisuus). Annamme oppilaille tilaa kertoa omasta kulttuuristaan ja hyödynnämme oppilaiden kokemuksia opetuksen sisältönä.

Turvallinen ja arvostava ilmapiiri on edellytys sille, että oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteetti kehittyy. Siksi luomme luokkaan ilmapiiriin, jossa jokainen saa olla oma itsensä. Tehtävämme on puuttua aktiivisesti syrjintään ja ennakkoluuloihin.

Tuemme suomen kielen oppimista systemaattisesti käyttäen selkeää kieltä, visuaalisia apukeinoja ja toiminnallisia menetelmiä. Lisäksi hyödynnämme kielitietoista opetusta kaikissa oppiaineissa.

Kieli- ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä voidaan tukea tekemällä yhteistyötä huoltajien kanssa. Pyrimme tarjoamaan tietoa koulusta ymmärrettävällä kielellä ja kannustamme perheitä ylläpitämään omaa kieltä kotona.

Autamme oppilasta näkemään itsensä monikielisenä ja -kulttuurisena toimijana. Keskustelemme hänen kanssaan identiteetistä ja kuulumisen kokemuksista sekä tuemme oppilaan itsetuntoa ja osallisuutta kouluyhteisössä.

Tärkeintä on arvostava asenne, kielitietoinen opetus ja oppilaan oman taustan aktiivinen huomioiminen. Tämä vahvistaa sekä oppimista että hyvinvointia.

Maahanmuuttotaustaisten oppilaiden siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään

Oppilaan oppimäärä valitaan kielitaidon perusteella. Valinta ei saa perustua esimerkiksi oppilaan äidinkieleen väestörekisterissä. S2-oppimäärä ei myöskään kuulu automaattisesti kaikille maahanmuuttotaustaisille.

S2-opetuksesta siirrytään S1-oppimäärään, kun kielitaito riittää ja siirtyminen tukee oppimista. Toisin sanoen S2-opetus ei siis ole pysyvä ratkaisu, vaan ennemminkin välivaihe.

Oppilaan kielitaidon kehittymistä (puhuminen, kuullun ymmärtäminen, lukeminen ja kirjoittaminen) seurataan systemaattisesti, ja tarkoitus on tunnistaa ajoissa, milloin oppilas voi siirtyä S1-oppimäärään. Tämä vaatii opettajien (S2- ja S1-opettaja, erityisopettaja) yhteistyötä. Osaamista on tärkeää arvioida etenkin nivelvaiheissa.

Käytännössä siirtymää voidaan harkita, kun oppilas pystyy a) ymmärtämään opetuskielen ilman jatkuvaa tukea, b) tuottamaan tekstiä ymmärrettävästi ja c) osallistumaan keskusteluun. Kun oppilas pärjää S1-tunnilla tuella, siirtymä kannattaa aloittaa.

Kun opettaja arvioi, että oppilas voisi pärjätä S1-tunneilla, hän täyttää siirtymäarviointilomakkeen, joka löytyy Wilmasta. Sen perusteella tehdään suositus siitä, jatketaanko S2-oppimäärässä, kokeillaanko siirtymää (osa opetuksessa S1:ssä) vai siirretäänkö suoraan S1-oppimäärään. Siirtymäarviointilomakkeessa on taitotasot arvioitu asteikolla A1–B2. Selkeät kuvaukset kustakin taitotasosta kielen eri osa-alueilla (puhuminen, kuullun ymmärtäminen, lukeminen ja kirjoittaminen) löytyvät Intrasta. On tärkeää, että arvioinnissa käytetään oikeita oppilaan tuotoksia eikä kyseessä ole pelkkä tuntuma.

Vastausten tulkinnaissa voi hyödyntää seuraavaa ohjetta: 1) Mikäli osaaminen on tasoilla A1–A2, S2 jatkuu. 2) Mikäli osaaminen vaihtelee tasoilla A2–B1 ja oppilas pärjää tuettuna, voidaan siirtymää kokeilla. Mikäli osaaminen on vähintään tasolla B1 ja oppilas pärjää itsenäisesti, on siirtymä S1-oppimäärään mahdollinen.

Opettajat selvittävät oppimäärän tarpeen ja esittelevät suosituksen huoltajille. Päätöksen oppimäärästä tekevät huoltajat.

Oman äidinkielen opetusta voidaan järjestää esimerkiksi etäopetuksena mahdollisuuksien mukaan.

Maahanmuuttotaustaiselle oppilaalle ei tehdä automaattisesti erillistä suunnitelmaa pelkästään taustan perusteella. Yksilöllinen suunnitelma voidaan laatia, jos oppimisen tai kielitaidon kehitys sitä vaatii.

Äidinkieli ja kirjallisuus:

Lisäys sisältöihin joka luokka-asteelle: oppilas lukee lukuvuoden aikana neljä kirjaa. Kirjat valitaan ikä- ja taitotason mukaan.
